

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Освітня програма	23647 Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	23647
Назва ОП	Публічне управління та адміністрування
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Оболенський Олександр Юрійович, Зайчик Катерина Олегівна, Драгомирецька Наталія Михайлівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	Відсутній
Дати візиту до ЗВО	29.10.2020 р. – 31.10.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/vidomosti/281_forma_20_10_2020.pdf
Програма візиту експертної групи	http://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/Program_ekspert_grup/Program_vizit_EG_281.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП «Публічне управління та адміністрування» розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». В ОП протягом року були внесені зміни з урахуванням рекомендацій попередньої акредитаційної експертизи в частині поліпшення якості освіти, зокрема ретельно опрацьовані рекомендації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії: сформовано систему індивідуальної освітньої траєкторії; вироблено механізми її запровадження; уніфіковані вимоги щодо її запровадження і реалізації; використано можливості сучасних інформаційних технологій задля широкого доступу здобувачів вищої освіти до інформації та задоволення запитів здобувачів (через office 365). Дана ОП загалом відповідає Критеріям акредитації з урахуванням регіонального аспекту, не потребує спеціальної професійної підготовки, а ґрунтується на загальній академічній підготовці та спрямована на професійну підготовку середньої і нижчої ланки посадовців органів публічної управління та адміністрування, а також на широке коло споживачів освітньої послуги. ОП відповідає місії та стратегії ДНУ. До розробки ОП залучаються стейкхолдери з органів публічної влади, громадських об'єднань та здобувачів вищої освіти, які відзначають задоволеність ОП та фахову підготовку здобувачів. ОП побудована з врахуванням сучасних теоретико-прикладних тенденцій сфери публічного управління та адміністрування і дозволяє сформуувати soft skills в межах предметної області ОП. Широкий спектр традиційних та інтерактивно-комунікативних форм і методів навчання та викладання формується з науково-практичного досвіду НПП. Під час карантину навчання проводилось із застосуванням office 365. Зміст ОК відображає наукові інтереси НПП і загалом віддзеркалює їх наукові публікації, що сприяє формуванню культури поєднання навчання і досліджень, де кожен студент свої власні дослідження висвітлює в матеріалах науково-комунікативних заходів. Доступності ОП та її компонент сприяє сформований е-репозитарій, розміщений на сайті ДНУ. Професійна кваліфікація НПП повністю відповідає цілям ОП. Залучені НПП мають досвід практичної роботи в органах влади на керівних посадах, проходять стажування та підвищення кваліфікації в зарубіжних навчальних закладах і міжнародних проектах. ДНУ має власний центр підвищення кваліфікації для НПП. В ДНУ вагоме місце відводиться матеріально-технічному та науково-методичному забезпеченню ОП (відремонтовані аудиторії, сучасне оснащення, наповнення літературою тощо). Розвивається культура академічної доброчесності, а також використовуються комп'ютерні програми антиплагіату. Можливості ДНУ щодо академічної мобільності та неформальної освіти створюють перспективу для подальшого розвитку ОП. У відкритому доступі містяться всі необхідні матеріали для реалізації ОП і для залучення нових здобувачів.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Розроблена нова ОП відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти, стандарту вищої освіти зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»; дозволяє досягти результатів, визначених стандартом; зорієнтована на середню ланку публічних службовців та всіх бажаючих отримати знання в сфері публічного управління та адміністрування; враховує регіональний аспект; спрямована на фундаментальну підготовку фахівців для органів місцевого самоврядування, зокрема для об'єднаних територіальних громад. Унормовано: процедури формування ВК, забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності; порядок визнання результатів навчання у неформальній освіті; вимоги щодо дотримання студентоцентрованого підходу до організації навчального процесу та реалізації принципів академічної свободи; систему контрольних заходів та оцінки на рівні ДНУ; нормативно-правову базу внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності; правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу як здобувачів вищої освіти, так і академічного персоналу. В університеті наявне: використання office 365 для навчання та проведення контрольних заходів під час карантину та карантинних обмежень; індивідуальні навчальні плани здобувачів; чіткі та зрозумілі правила для вступників ОП «Публічне управління та адміністрування»; всі необхідні матеріали для підготовки до вступного випробування; зрозумілий алгоритм вступу; повноцінне інформування про ОП; власна база для організації підвищення викладацької майстерності; моральні стимули розвитку викладацької майстерності; матеріально-технічне та інформаційне забезпечення; комфортні та безпечні умови для навчання з урахуванням вимог для студентів з особливими потребами; комп'ютерні класи, мультимедійні засоби; безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до бібліотечного фонду та психологічної служби; вільний доступ до необхідної інформації та перелік відповідних джерел. На сайті висвітлено: всі нормативні документи щодо організації освітнього процесу та його якості; основні документи, що регулюють освітній процес на ОП «Публічне управління та адміністрування»; інформацію щодо цілей, змісту, програмних результатів ОП; визнання результатів навчання за програмами академічної мобільності. Створено умови для: реалізації напрямів стратегії інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності; безпосередньої участі здобувачів вищої освіти (і через органи студентського самоврядування), а також роботодавців у процедурі забезпечення якості освіти; розвитку внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти; розвитку культури якості освіти та академічної доброчесності. Професійна кваліфікація НПП відповідає змісту освітніх компонент. Їх академічна активність в загальній більшості підтверджує відповідність змісту ОК, які відображають наукові інтереси викладачів. Залучені НПП з практичним досвідом роботи в органах влади.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Пропонується врахувати рекомендації попередньої акредитаційної експертизи щодо: вивчення та запровадження зарубіжного досвіду подібних ОП, а також вдосконалення структури робочих програм; практики визнання

неформальної освіти (унормована 22.10.2020); деталізації змісту робочих програм (є тільки перелік тем); залучення сторонніх фахівців-практиків, експертів до аудиторних занять, залучення до обговорень, дискусій та інших форм, зазначених в робочих програмах викладачів; використання наявних ресурсів роботодавців для залучення до аудиторних занять. Експертна група також зазначила подібні слабкі сторони ОП. Доцільно продовжити діяльність щодо вдосконалення: ОП в частині визначення змісту ОК для досягнення РН; структурно-логічної схеми ОП; структури та змісту робочих програм з уточненням квінтесенції запропонованих тем; процедури врахування в змісті ОП набутих викладачами знань під час стажування в зарубіжних навчальних закладах та проектах; процедури врахування побажань студентів та роботодавців щодо розширення можливостей підготовки фахівців для об'єднаної територіальної громади з навичками soft skills; системи контролю за розробкою, вдосконаленням та оновленням змісту ОК і ВК та їх навчально-методичного забезпечення, задля запобігання виявленому під час експертизи факту зміни назви дисципліни з невідповідністю змісту назві (ОК 2.3 2020 «Психологія управління»); процедури внесені пропозиції до проекту ОП та висвітлення інформації на сайті ДНУ. Також рекомендовано сприяти: інтеграції наукових інтересів НПП та здобувачів вищої освіти шляхом запровадження загальної дослідницької тематики; залученню здобувачів спеціальності 281 до студентського самоврядування в аспекті участі в процесах забезпечення якості освіти, набуття соціальних та психологічних навичок в центрах і службах ДНУ та запобігання конфліктних ситуацій. Рекомендовано систематизувати аналіз кар'єрного шляху випускників освітньої програми, що може мати додатковий вплив на формування змісту ОП та її складових ОК і ВК та продовжити розвиток ОП в контексті сучасного регіонального аспекту управління.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета освітньої програми <http://bit.do/fKНrY> унормована з врахуванням стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» в частині здатностей до розв'язання складних завдань та проблем у сфері публічного управління та адміністрування і не повторює мету освітньої програми <http://bit.do/fKНrY> попередньої акредитації (2019 р.). Цілі навчання ОП корелюють з цілями навчання стандарту. Мета та цілі освітньої програми відповідають основним завданням Університету, сформульованим в Статуті ДНУ <http://bit.do/fKНiF> в частині 1.3, пунктах: 1) провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка відповідає стандартам вищої освіти і забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня з обраних спеціальностей; 4) участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу; 8) поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян; 10) вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці. В контексті розділу 4 Стратегії ДНУ (концепція освітньої діяльності) мета та цілі освітньої програми відповідають пунктам: 4.1 де освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, яка провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів та яка спрямована на передавання, засвоєння, примноження й використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються; 4.3. в частині основної мети здійснення освітньої діяльності з підготовки фахівців з вищою освітою, які поєднують у собі професійні знання, ділові якості, здатність вирішувати проблеми відповідних галузей освіти, науки і виробництва, громадянської свідомості, через реалізацію потреб особистості в розвитку її освітнього та професійного потенціалу; 4.5 в частині підготовки фахівців за потребами держави, юридичних та фізичних осіб як напряму освітньої діяльності ДНУ. Мета та цілі освітньої програми відповідають місії ДНУ, визначеної в Стратегії розвитку ДНУ на 2019-2025 рр. <http://bit.do/fKНiF> в частині освітньої компоненти щодо збереження та ефективного розвитку класичної університетської освіти як на рівні регіону, так і в державі, здійснення підготовки висококваліфікованих фахівців відповідно до державних стандартів вищої освіти, досягнення університетом позиції системоутворювального центру освіти в регіоні; та наукової компоненти в частині збереження, подальшого розвитку та ефективного використання наукового потенціалу, забезпечення органічної єдності змісту освіти й програм наукової діяльності. Інформація, наведена у Відомостях про самооцінювання достовірна.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Експертна група пересвідчилась, що враховані рекомендації експертної групи попередньої акредитаційної експертизи. Освітня програма, що акредитується, є відмінною за своїм змістом, наповненням і визначенням

компетентностей від освітньої програми, що акредитувалась у 2019 р. Інформація щодо цього, наведена у Відомостях для самооцінювання є достовірною. До стейкхолдерів долучено здобувачів вищої освіти, роботодавців, випускників. Їх пропозиції щодо оновленої ОП було враховано. Отримання пропозицій формалізовано і відбувається шляхом обговорень, подання пропозицій та анкетування студентів <http://bit.do/fKHvZ>, роботодавців <http://bit.do/fKHv5>, випускників <http://bit.do/fKHv3>. На запит експертної групи були додані протоколи опитування студентів вступу 2019 р. Під час проведення експертизи продемонстровано створену систему опитування студентів вступу 2020 р. через office 365. Інтерв'ювання представників роботодавців (Молошина О.Л., к.н.держ.упр., виконавчий директор Дніпропетровського регіонального відділення Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування (Асоціація міст України), рецензент ОП) підтвердило їх участь в обговоренні, наданні пропозицій та рецензуванні освітньої програми. Підтверджена участь в обговоренні, формулюванні та затвердженні додаткових компетентностей освітньої програми, зокрема СК 13. Інтерв'ювання студентів продемонструвало внесення пропозицій щодо змісту програми в контексті змісту дисциплін та компетентностей, зокрема щодо здатності швидко реагувати на ситуації (Одинцова І.М., Адвокатське об'єднання «Одинцов і партнери», староста групи ЦД-19м-13, рецензент ОП). Інтерв'ювання викладачів засвідчило їх участь в розробці в освітній програмі шляхом пропозицій щодо змісту програм, використання власного досвіду роботи в центральних і місцевих органах виконавчої влади та в органах місцевого самоврядування (Кальниш Ю.Г. та залучені з ДРІДУ НАДУ Гончарук Н.Т., Прокопенко Л.Л.).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Експертна група пересвідчилась у врахуванні рекомендацій попередньої акредитаційної експертизи щодо тенденцій розвитку спеціальності в регіональному контексті. Інтерв'ювання роботодавців (Молошина О.Л.) підтвердило наявність регіонального контексту ОП: забезпечення підготовки публічних службовців категорії посад В та порівняних, що є відмінним від інших навчальних закладів регіону, зокрема ДРІДУ НАДУ; відсутність вузько галузевої спрямованості, що є відмінним від Університету митної справи та фінансів, та ДРІДУ НАДУ; фундаментальна підготовка фахівців для об'єднаних територіальних громад; відкритість для всіх бажаючих. Встановлена задоволеність роботодавців освітньою програмою, їх участь в наборі студентів та відповідність галузі публічного управління та адміністрування. Ними визначена перспективність розвитку ОП: підготовка фахівців для об'єднаної територіальної громади, здатних самостійно розв'язувати проблеми спілкування з громадою, реалізації медичної, земельної реформ тощо. Пропонують удосконалювати програму в аспекті психологічної підготовки, навичок спілкування з громадами (РН08, РН10, РН11). Інтерв'ювання студентів та випускників продемонструвало визначення результатів навчання з урахуванням регіонального аспекту: орієнтація в змінах щодо законодавства в місцевому самоврядуванні (РН13); розробка інфраструктурних проєктів (Одинцова І.М.); сприяння перспективному кар'єрному зростанню в публічній сфері (РН14), (Шишацька О., Сарачанський лабораторний центр, студентка 1-го курсу, планує депутатську кар'єру; Красногускова Н.С., випуск 2020 р., була головним спеціалістом, стала заступником головного бухгалтера). Пропонується: збільшити кількість занять з іноземних мов (РН09); розширення програми щодо інформаційного забезпечення (РН08). Інтерв'ювання викладачів довело регіональну орієнтацію програми в аспектах: реформування місцевого самоврядування; потреб управлінців системи охорони здоров'я та фінансових організацій; задоволення освітніх потреб особами без досвіду в сфері публічного управління та адміністрування (Волкова Н.В., Грабильнікова О.А.). Досвід вітчизняних навчальних закладів в ОП враховано при визначенні: регіонального аспекту ОП; переліку та змісту дисциплін. Досвід зарубіжних держав при розробці ОП не враховувався, хоча викладачі пройшли стажування в зарубіжних вищих навчальних закладах: Варнський відкритий університет, Болгарія (Приходько О.М.), Університет економіки в Кракові, Польща (Грабильнікова О.А.). Копії сертифікатів надано додатково на запит експертної групи. В ОП введено нові дисципліни ОК2.2 «Інституції та право Європейського союзу»; ОК2.5 «Міжнародне публічне управління, інтеграція та безпека» <http://bit.do/fKHuw>, відмінні від дисциплін ОП попередньої акредитації <http://bit.do/fKHuz>. Реалізовано рекомендації експертної групи попередньої акредитаційної експертизи щодо врахування європейського досвіду публічного управління та адміністрування в назвах або змісті дисциплін, що викладаються.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП відповідає стандартам вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Застосовуються додаткові компетентності, визначені закладом освіти. Інтерв'ювання гаранта підтвердило існування процедури затвердження додаткових компетентностей: опитування студентів та роботодавців; обговорення; оформлення протоколами засідання кафедри та науково-методичної ради навчально-методичного центру післядипломної освіти та підвищення кваліфікації; обговорення на засіданні бюро та ради по забезпеченню якості освіти. Протоколи додано на запит експертної групи. Під час експертизи ці протоколи продемонстровано в дистанційному режимі. Структурно-логічна схема ОП побудована таким чином, що формує однакові результати навчання освітньої компоненти, зокрема всі дисципліни формують РН1, РН6. Більшість дисциплін формують РН2, РН8, РН11, РН12. Інтерв'ювання викладачів, студентів, випускників та роботодавців засвідчило досягнення РН за даною ОП та продемонструвало відповідність РН стандарту вищої освіти. Втім, в самих робочих програмах наведено тільки перелік тем навчальних дисциплін без деталізації їх змісту, що потребує вивчення додаткових матеріалів для

визначення відповідності РН, зазначених в стандартах, даній ОП. Щодо деталізації змісту робочих програм ОП було зауважено в попередній акредитаційній експертизі (2019 р.). З робочих програм складно оцінити рівень досягнення РН, оскільки, наприклад, в робочих програмах: ОК1.1 «Методологія та організація наукових досліджень» в переліку тем йдеться суто про методологію наукових досліджень; ОК 2.2 «Інституції та право Європейського Союзу» - про інституційні та правові основи ЄС; ОК 2.4 «Бюджети та управління фінансовими ресурсами» - про планування, організацію, управління фінансовими ресурсами; ОК 2.7 «Територіальна організація влади» - про модернізацію тощо. Для визначення відповідності РН даної ОП стандартам були проаналізовані НМКД. За переліком питань для підсумкового контролю в НМКД <http://bit.do/fKHyw> можна встановити відповідність, наприклад до РН1. Втім, складно зрозуміти, яким чином формуються, наприклад, саме теоретичні засади вироблення публічної політики. Подібна ситуація прослідковується по всіх дисциплінах. Вивчення змісту індивідуальних завдань, завдань для самостійної роботи тощо, які зазначені в НМКД, а також результатів виконання індивідуальних та творчих завдань, продемонстрованих під час експертизи, підтвердило, що ОП дозволяє досягти РН. Задля більшої чіткості демонстрації відповідності РН змісту ОП доцільно використовувати з переліку результатів кожної компоненти РН тільки ті, які стосуються певної дисципліни. Враховуючи строки прийняття стандартів (перед початком навчального року) та проведення кардинальних змін в ОП за короткий термін, варто продовжити роботу по вдосконаленню ОП в частині удосконалення змісту ОК для досягнення РН.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти, стандарту вищої освіти зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»; дозволяє досягти результатів, визначених стандартом; зорієнтована на середню ланку публічних службовців та всіх бажаних отримати знання в сфері публічного управління та адміністрування; враховує регіональний аспект; спрямована на фундаментальну підготовку фахівців для органів місцевого самоврядування, зокрема для об'єднаних територіальних громад.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Не врахована рекомендація попередньої акредитаційної експертизи щодо вивчення та запровадження зарубіжного досвіду подібних ОП, а також вдосконалення структури робочих програм для демонстрації чіткої кореляції РН, зазначених в стандарті вищої освіти, зі змістом навчальних дисциплін. Рекомендовано: враховуючи строки прийняття стандартів (перед початком навчального року) та проведення кардинальних змін в ОП за короткий термін, варто продовжити роботу із вдосконалення ОП в частині визначення змісту ОК для досягнення РН; вдосконалити структуру та змісту робочих програм з уточненням квінтесенції запропонованих тем; враховувати досвід зарубіжних ОП для ОП «Публічне управління та адміністрування»; враховувати побажання студентів та роботодавців щодо розширення можливостей ОП з урахуванням регіонального контексту щодо підготовки фахівців для об'єднаних територіальних громад, здатних самостійно розв'язувати проблеми спілкування з громадою, реалізації реформ, психологічної підготовки тощо.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Враховуючи загальну відповідність за підкритеріями 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, а також зважаючи на принцип поваги до автономії ЗВО, принцип врахування контексту, та керуючись підходом, орієнтованим на вдосконалення, ОП загалом відповідає критерію 1 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП (у кредитах ЄКТС відповідає вимогам ст.5 Закону України «Про вищу освіту» щодо навчального навантаження для другого (магістерського) рівня вищої освіти, стандарту вищої освіти та становить 90 кредитів. Це

відображено в освітньо-професійній програмі, навчальному плані.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст освітньої програми має чітку структуру: змістовно має поділ ОК на цикл загальної підготовки та цикл професійної підготовки; у контексті загального часу навчання має трисеместрову структуру, що відображено у структурно-логічній схемі ОП. Послідовність засвоєння компонент ОП, зазначених в ОП, не демонструє пререквізитів. Втім, аналіз робочих програм показав, що пререквізити встановлюються і стосуються базових знань: з історії (ОК 2.5. «Міжнародне публічне управління, інтеграція та безпека» <http://bit.do/fKNvF>, ОК 2.7. «Територіальна організація влади в Україні» <http://bit.do/fKNvT>, ОК 2.8. «Публічна служба» <http://bit.do/fKNvU>); з історії та конституційного права (ОК 2.1. «Правове регулювання публічного управління та адміністрування» <http://bit.do/fKNvv>, ОК 2.2. «Інституції та право Європейського Союзу» <http://bit.do/fKNvz>, ОК 2.6. «Запобігання та протидія корупції у системі публічного управління» <http://bit.do/fKNvB>); з основ економіки (ОК 2.4. «Бюджети та управління фінансовими ресурсами» <http://bit.do/fKNvC>); а також без базових знань (ОК 1.1. «Методологія та організація наукових досліджень» <http://bit.do/fKNvs>). Заявлена структурно-логічна схема демонструє придатність ОП для широкого кола бажаючих, які не мали досвіду практичної діяльності в сфері публічного управління та адміністрування і на публічних службовців середньої і нижчої ланки отримати, що підтвердило інтерв'ювання представників роботодавців (Молошина О.Л.). ОП, відповідно з заявленими пререквізитами, має чітку структуру, ґрунтується на правових та інституціональних основах. Навчальний план відповідає ОП та заявленій структурно-логічній схемі. ОК, включені до ОП: відповідають предметній області, зазначеній в стандарті вищої освіти в частині об'єктів вивчення; демонструють логічну систему, яка відповідає даній ОП та віддзеркалює цілі навчання за ОП; у сукупності призводять до досягнення РН, визначених стандартом вищої освіти, що відображено в Матрицях: відповідності програмних компетентностей компонентам ОП; забезпечення програмних результатів навчання за відповідними компонентами ОП <http://bit.do/fKXWM>. Досягненню програмних результатів навчання забезпечується вивченням дисциплін гуманітарного циклу, таких як «Іноземна мова», «Психологія управління». Інтерв'ювання представників навчально-методичного відділу (Дворецька А.-О.М.) та навчального відділу (Верба О.В.) засвідчило роботу над наочною демонстрацією структури ОП, враховуючи, що дана програма має окремі ОК, що охоплюють багато сфер публічного управління та адміністрування. Експертна група, враховуючи особливості заочної форми навчання та динамічні зміни в сфері публічного управління та адміністрування пропонує удосконалювати структурно-логічну схему з точки зору більш чіткого поєднання освітніх компонент.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 281, зокрема щодо питань відносин, явищ, процесів, моделей та механізмів, які характеризують прояви публічного управління та адміністрування на вищому, центральному регіональному та місцевому рівнях, з акцентами на останніх двох. Теоретичний зміст ОП стосується: можливостей використання системного підходу в державній службі, загального й специфічного у державній службі та науковій діяльності, апробації і впровадження результатів наукового дослідження у практику ОК 1.1. «Методологія та організація наукових досліджень» <http://bit.do/fKNxk>); особливостей різних видів права в публічному управлінні та органів публічного управління як суб'єкта правових відносин, нормативних актів публічного управління (ОК 2.1. «Правове регулювання публічного управління та адміністрування» <http://bit.do/fKNxq>); публічне управління та адміністрування в аспекті територіальної організації влади в Україні (ОК 2.7. «Територіальна організація влади в Україні» <http://bit.do/fKNxM>); становлення, розвиток, діяльність публічної служби (ОК 2.8. «Публічна служба» <http://bit.do/fKNxT>); всіх сфер публічного управління ЄС, інтеграційних процесів України, адміністративного устрою, правосуб'єктності тощо (ОК 2.2. «Інституції та право Європейського Союзу» <http://bit.do/fKNxv>); сучасних теорій, правових основ євроінтеграції, діяльності міжнародних об'єднань тощо (ОК 2.5. «Міжнародне публічне управління, інтеграція та безпека» <http://bit.do/fKNxD>); особливостей бюджетної системи України та деталізації щодо діяльності органів публічного управління (ОК 2.4. «Бюджети та управління фінансовими ресурсами» <http://bit.do/fKNxA>); загальних, правових та інституційних особливостей протидії корупції в Україні та міжнародні позиції (ОК 2.6. «Запобігання та протидія корупції у системі публічного управління» <http://bit.do/fKNxH>). У циклі професійної підготовки максимально наближується зміст ОП до потреб стейкхолдерів щодо сучасних контекстів професійної діяльності, зокрема в об'єднаних територіальних громадах, які проводять організаційно-інституційну, економічну, міжнародну (грантову), інформаційно-комунікаційну діяльність. Це підтверджено під час інтерв'ювання роботодавців та випускників. ОП ґрунтується на методології наукового пізнання в сфері публічного управління та адміністрування, що відображено в ОК 1.1 «Методологія та організація наукових досліджень» та підтверджено демонстрацією змісту виконаних проектів за даною дисципліною, а також їх реалізацією в практику (зазначено під час інтерв'ювання викладачів, Кальниш Ю.Г.). Основний акцент в ОП робиться на інституціонально-правовому аспекті сфери публічного управління та адміністрування.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Загальний обсяг вибіркових компонент (дисциплін вибору студента) складає 28%, що засвідчує дотримання норм пп.15 п. 1 ст.62 Закону України «Про вищу освіту». Цей процес унормований положеннями: Положення про організацію освітнього процесу в ДНУ <http://bit.do/fKNBp>, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ДНУ <http://bit.do/fKMEM> та Положення про порядок обрання здобувачами вищої освіти дисциплін за вибором у ДНУ (<http://bit.do/fKMEM>). Обсяг кожної з вибіркових дисциплін становить 5 кредитів ЄКТС. На вибір пропонуються дисципліни двох каталогів: університетського вибіркового каталогу (УВК) <http://bit.do/fKMER> та переліку вибіркових дисциплін НМЦ ПДО ПК для ОП «Публічне управління та адміністрування» (8 дисциплін) (<http://bit.do/fKMEQ>). Формування переліку вибіркових дисциплін здійснюється на підставі пропозицій стейкхолдерів (Молошина О.Л.). Процедура вибору вибіркових компонент унормована Положенням <http://bit.do/fKMEV> і є прозорою. Формування навчальних груп (потоків) для вивчення кожної дисципліни відбувається з урахуванням нормативної чисельності здобувачів в групі, яка становить для магістрів: мінімум 15 осіб для дисциплін з переліку УВК; для дисциплін з переліку НМЦ ПДО ПК - мінімум 10. Разом з тим, анотації вибіркових дисциплін з переліку НМЦ ПДО ПК потребують додаткових комунікацій із викладачів щодо змісту, містять мінімальну кількість студентів в групі у 30 осіб, що протирічить викладену вище та реаліям. Інтерв'ювання фахівців навчально-методичного відділу (Дворецька А.-О. М., завідувач) показало проведеною за рік роботу щодо формування системи по вибору дисциплін: ВК зі спеціальності 281 також увійшли в загальноуніверситетські каталоги <http://bit.do/fKMD4>; ВК можуть бути вибрані будь-ким зі студентів ДНУ; розроблена форма для вибору дисципліни студентами і процедура вибору: реєстрація в office 365; зайти в форму і вибрати дисципліни; інформація подається до навчального відділу; якщо група не набирає зазначеної кількості осіб, то пропонується наступний вибір; має бути група не менше 5 осіб. Втім, було зазначено, що можуть бути розглянуті побажання студентів і сформовані групи з меншою кількістю студентів. Випускники підтвердили (Ткаченко Є.), що такого поділу 2 роки тому не було і такої процедури також не було. Студенти (Гуртова) зазначили, що розпочала дію нова процедура і вони проводять вибір саме таким чином. Інформацію отримують декількома шляхами: через сайт, через е-скриньки. Основне зауваження попередньої акредитаційної експертизи враховано повністю.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка студентів передбачена ОПП та навчальним планом та унормовується Положенням про порядок проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти ДНУ (<http://bit.do/fKMEY>). Робоча програма виробничої переддипломної практики <http://bit.do/fKNBL> розроблена відповідно Стандарту і ОП обсягом 6 кредитів. Зміст практичної підготовки стосується інституційно-правових засад органів публічного управління та адміністрування і відповідає предметній області спеціальності. Договори між ДНУ та організаціями – базами практик про проходження практики було додано на запит експертної групи і наочно продемонстровані під час експертизи. Також студенти можуть проходити практику в структурах, де працюють випускників, що засвідчило інтерв'ювання (Ткаченко Є.), а Асоціація міст України після практики пропонує місця працевлаштування, що підтверджено при інтерв'юванні представників роботодавців (Молошина О.). Рекомендації попередньої акредитаційної експертизи застосовані.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

На розвиток навичок (soft skills - менеджмент проектів, критичне мислення, створення презентацій, креативність тощо), у тому числі й соціальних (управління емоціями), спрямовані дисципліни ОК 1.1, ОК 2.1, ОК 2.2, ОК 2.3, ОК 2.4, ОК 2.5, ОК 2.6, ОК 2.8, ОК 2.9, а також вибіркові дисципліни університетського вибіркового каталогу (УВК). Університет має можливості задоволення зазначених пропозицій, зокрема щодо вивчення іноземних мов та формування «soft skills». Це стосується наявності ОК з іноземних мов, а також психології управління (ОК 1.2, ОК 2.3). ДНУ має декілька Центрів, у тому числі міжнародних, в яких можуть розвиватись ці навички, зокрема: круглі столи «Мовної студії» (історія та розвиток української мови); курси вивчення іноземних мов у Регіональному навчально-методичному центрі інтенсивного навчання іноземних мов та підготовки до оцінювання рівня знань за системами міжнародних сертифікатів; лекторії, круглі столи, розмовні клуби Центру португальської мови <http://bit.do/fKYbX>, Україно-польського науково-культурного центру <http://bit.do/fKYb2> та ін. Широкі можливості в ДНУ відображено на сайті інституту <http://bit.do/fKNBz>, та підтверджено під час зустрічі з керівництвом (Оковитий С. І., проректор з наукової роботи; Іваненко В. В., директор Центру гуманітарних проблем освіти та виховання молоді). Це дає можливості для використання власних можливостей ДНУ для неформальної освіти. Під час проведення зустрічі із випускниками та студентами можна відмітити, що випускники (Кравченко Є., Красногускова) та студенти (Гуртова, Одинцова, Ткаченко, Демченко, Таран, Гордєєва, Котельнікова) володіють у тому чи іншому ступені зазначеними навичками. Разом з тим їх розвиток є актуальним на думку студентів. Під час інтерв'ювання представників студентського самоврядування (Демченко Є.) було проголошено існування нової мети: популяризація Центрів, щоб здобувачі мали доступ до знань, а не тільки до культурних заходів. Інтерв'ювання представників служби психологічної підтримки (Лазаренко В.І., Бондаренко З.П.) підтвердило наявність запиту студентів на формування соціальних навичок. Проводяться тренінги професійного та особистісного зростання та ін. Здобувачі

даної ОП не звертались. Експертна група рекомендує застосовувати можливості ДНУ для більш широкого розвитку «soft skills» у здобувачів за даною ОП, а не тільки за рахунок ОК та ВК.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійні стандарти відсутні.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяги ОП, обов'язкових і вибіркового компонент у кредитах ЄКТС віддзеркалюють фактичне навантаження здобувачів і достатні для досягнення цілей і програмних результатів навчання. Обсяги аудиторної і самостійної робіт відповідають існуючим нормам МОН. На зустрічі із студентами (Ткаченко Є., Гуртова) засвідчено середню завантаженість навчальним процесом. Анкетування студентів, проведене за участю структур забезпечення якості вищої освіти ДНУ у 2019-2020 навчальному році (протокол № 1 від 19.02.2020 р. засідання ради із забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності ДНУ) продемонструвало наявність пропозиції студентів щодо доцільності додавання аудиторних годин для існуючих дисциплін, запрошення спеціалістів-практиків, збільшення практичних занять і майстер-класів тощо. Документи додано на запит експертної групи та продемонстровано під час зустрічей.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти для даної ОП не застосовується. Разом з тим, враховуючи багаторічний досвід Університету щодо поєднання навчання з навчанням на робочому місці в установах і організаціях, експертна група рекомендувала розробити організаційне та методичне супроводження та започаткувати цю форму освіти для студентів заочної форми навчання даної ОП

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Унормовані процедури формування ВК, забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності. Розроблена нова ОП, у якій: цілі та програмні результати навчання відповідають Стандарту вищої освіти; змістове наповнення академічного характеру обов'язкової і вибіркової компонент ОП, характерне для підготовки фахівців широкого профілю для публічної сфери, у тому числі органів публічної влади, інститутів громадянського суспільства, здатних ефективно використовувати ресурсний потенціал і застосовувати сучасні комунікаційні технології серед суб'єктів громадянського суспільства.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкою стороною структури та змісту ОП є недосконалість структурно-логічної схеми та анований характер представлення вибіркового компонент. Експертною групою рекомендовано: удосконалити структурно-логічну схему ОП з позицій більш чіткої взаємодії освітніх компонентів, що сприятиме зміні порядку викладання дисциплін ті їх більшої змістовної взаємопов'язаності.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма підкритеріями. Основні зауваження попередньої акредитаційної експертизи виправлено в повному обсязі в однорічний строк. Керуючись принципом голістичного підходу, враховуючи вагомість підкритеріїв 2.2., 2.3., 2.4, зважаючи на принцип поваги до автономії ЗВО, принцип врахування контексту, та керуючись підходом, орієнтованим на вдосконалення, ОП загалом відповідає критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на освітню програму “Публічне управління та адміністрування” здійснюються на основі Закону України “Про вищу освіту”. Під час проведення зустрічі зі студентами експертна група з’ясувала, що для абітурієнтів при вступі на освітню програму вся інформація є чіткою та зрозумілою, не містить дискримінаційних положень та оприлюднена на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти. Наразі за державним замовленням Національного агентства України з питань державної служби правила вступу визначаються «Порядком прийому на навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2009 року № 789, для студентів 2020-2021 року прийому на навчання не було виділено місць державного замовлення, через відсутність акредитації. Правила прийому та програма вступних випробувань оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти. За спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» приймаються особи, які здобули ступінь вищої освіти бакалавр/магістр або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст та працюють в органах державної влади чи органах місцевого самоврядування. Окремо особливості прийому на спеціальність 281 розміщено на сторінці навчально-методичного центру післядипломної освіти та підвищення кваліфікації <http://bit.do/fKN3U> , а також висвітлено в буклеті для вступників, e-варіант якого розміщено на сайті <http://bit.do/fKZdR>

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на навчання на другий (магістерський) рівень відбувається за умови отриманих компетентностей на попередньому, бакалаврському, магістерському (ОКР спеціаліст), рівні. Програма вступу складається з єдиного вступного іспиту з іноземної мови та фахового вступного випробування у вигляді вступних іспитів з основ держави і права та основ економіки, а також співбесіди з питань, що стосуються державного управління відповідно до пункту 16 Постанови №789 (зі змінами); результати єдиного вступного іспиту з іноземної мови у формі тесту з іноземної мови (англійська, німецька, французька або іспанська). Програма прийому на освітню програму враховує особливості самої освітньої програми, що підтверджено програмою вступного фахового випробування, затвердженою у встановленому порядку, приймальною комісією. Інтерв’ювання представників приймальної комісії (Дергачов М.П.) підтвердило проведення вступної кампанії у відповідності з вимогами до спеціальності 281. Під час акредитаційної експертизи було продемонстровано відповідні документи.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

За ОП Публічне управління та адміністрування та в університеті в цілому випадків звернення студентів з питаннями перезарахування результатів навчання отриманих в інших закладах вищої освіти не відбувається. В університеті діють чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, а саме зарахування академічної різниці при переведенні студентів із інших закладів вищої освіти, Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДНУ . Випадків визнання результатів академічної мобільності на спеціальності “Публічне управління та адміністрування” не зафіксовано. В ДНУ укладено 94 договори про співпрацю з вітчизняними та міжнародними науковими та освітніми установами, серед них Туреччина, Німеччина, Франція, Польща та інші. Студенти даної ОП мають доступ до програм академічної мобільності, що діють наразі у ДНУ в рамках програми Європейського Союзу в галузі освіти, підготовки, молоді та спорту «Erasmus+», програма «Chevening» в Британії, стипендіальні програми Німецької служби академічних обмінів (DAAD) та Програми академічних обмінів імені Фулбрайта (США). В березні 2019 року студентка спеціальності «Публічне управління та адміністрування» мала можливість взяти участь в програмі академічної мобільності у Вищій школі управління медициною м. Катовиці, Польща, проте перезарахування результатів не підтверджено. За останній час активність в плані академічної мобільності не проявлялася, що підтвердило інтерв’ювання студентів, випускників та керівництва (Клочко В.О.).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Керівництво ДНУ ім. О. Гончара прийняло до уваги рекомендації попередньої експертної групи та затвердили положення про неформальну освіту <http://bit.do/fKN5s>. На момент проведення акредитаційної експертизи експертною групою не було виявлено жодного випадку зарахування результатів отриманих під час проходження курсів, тренінгів за спеціальністю. Під час зустрічей зі студентами та викладачами переконалися в тому, що стейкхолдери ОП ознайомлені з даним положенням та починають залучатися до отримання знань та набуття компетентностей в неформальній та інформальній освіті. Інтерв'ювання учасників розробки ОП (Грабильникова О.А.) підтвердило роботу в цьому напрямі. Відбулось унормування процесу зарахування неформальної освіти. Експертна група зазначила, що ДНУ має власний потенціал розвитку неформальної освіти через наявні центри: міжнародні, підвищення кваліфікації та психологічну службу. В цьому напрямку ведеться робота по запровадженню рекомендацій попередньої акредитаційної експертизи.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

В університеті наявні: чіткі та зрозумілі правила для вступу на навчання, регламентовані саме для спеціальності “Публічне управління та адміністрування”, із врахуванням особливостей ОП; всі необхідні матеріали для підготовки до вступного випробування; зрозумілий алгоритм вступу; повноцінне інформування про ОП. На сайті оприлюднено інформацію щодо визнання результатів навчання за програмами академічної мобільності. В березні 2019 року студентка спеціальності «Публічне управління та адміністрування» мала можливість взяти участь в програмі академічної мобільності у Вищій школі управління медициною м. Катовиці, Польща. Унормовано порядок визнання результатів навчання у неформальній освіті. Ведеться робота по реалізації рекомендацій попередньої акредитаційної експертизи. В цілому керівництво та НПП сприяють участі в таких програмах та залучають студентів до навчання в неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Практика визнання результатів неформальної освіти на ОП «Публічне управління та адміністрування» відсутня. Експертна група рекомендує: застосовувати практику перезарахування результатів неформальної освіти, наприклад, з використанням навчальної платформи Coursera; а також сприяти участі студентів в міжнародних проєктах.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертна група дійшла висновку, що критерій 3 відповідає всім необхідним вимогам за сукупністю всіх характеристик. Прийом студентів на магістерську освітню програму здійснюється за чіткими та зрозумілими правилами, які враховують особливості ОП “Публічне управління та адміністрування”. В академії наявні всі необхідні положення для врахування результатів неформальної освіти, на які в майбутньому можна спиратися. Враховуючи наведені дані, наявність підтверджуючих фактів та їх контексту, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 3 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Дотримання вимог студентоцентрованого підходу до організації навчального процесу та реалізації принципів академічної свободи унормовується Положенням про організацію навчального процесу (<http://bit.do/fKMxH>), Положенням про порядок обрання здобувачами вищої освіти дисциплін за вибором у ДНУ (<http://bit.do/fKMxL>) та іншими нормативними актами ДНУ, які наведені у Відомостях про самооцінювання та є достовірними. Програмні результати навчання, ОК, методи навчання та оцінювання, надані у Відомостях про самооцінювання ОП засвідчує

наявність таких методів навчання: традиційних (словесні, практичні, наочні тощо), інтерактивно-комунікативні (ділова гра, case-study, презентації, робота в командах тощо). Методи і форми навчання деталізовані в робочих програмах та НМКД <http://bit.do/fKHyw> і застосовуються при реалізації програми, поєднуються із вирішенням практичних завдань, сформульованих викладачами з досвіду науково-практичної діяльності (Гончарук Н.Т., Кальниш Ю.Г., Приходько О.М.). Студенти підтвердили використання широкого спектру форм та методів навчання (Одінцова І.М.). Це підтвердили і випускники: інтерактивні методи; моделювання ситуацій; діалоги (Красногускова Н.). Під час карантину методи викладання було адаптовано до дистанційної форми навчання і реалізовувались за допомогою office 365. Експертній групі було продемонстровано наочно. В систему завантажено всі матеріали, у тому числі роздатковий, використовується календар office 365, який став аналогом індивідуального навчального плану. Розклад занять надавався через календар. Всі завдання виконувались відповідно до розкладу. Продемонстровано виконані дослідницькі проекти (ОК 1.1. «Методологія та організація досліджень», Кальниш Ю.Г.), виконані в форматі слайдів Power Point. Студентами підтверджено: врахування їх освітніх потреб студентів формування індивідуальної траєкторії навчання; задоволення сучасним станом стосунків «студент-викладач»; доцільність використання форм і методів навчання (Демченко, Ткаченко, Одінцова, Гуртова); інформацію викладачів (Грабильнікова О.) та керівництва ДНУ (Свинаренко Д.) про щосеместрове опитування щодо з'ясування думки та побажань студентів, оцінки якості викладання викладачами, побудови рейтингів та використання скриньки довіри. Студенти підтвердили задоволеність організацією навчального процесу. Враховуючи наявність тільки заочної форми навчання та переважної більшості дорослих здобувачів, використовуються методи андрагогіки щодо самостійного опанування навчального матеріалу та оцінювання самостійної роботи. Це зазначили викладачі (Кальниш Ю.Г.), а також студенти (Котельнікова А., медичний працівник). Все це дозволяє досягти результатів, заявлених в ОП та відповідає принципам академічної свободи. Втім, відсутні повноцінні програми академічної мобільності, залучення іноземних фахівців. Керівництво (Меліхов Д.А.) навело приклад однієї програми. Рекомендовано сприяти запровадженню системи академічної мобільності здобувачів даної ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

У зв'язку із введенням Стандарту спеціальності (наказ МОН «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» для другого магістерського рівня вищої освіти від 04.08.2020 № 1001) та з урахуванням рекомендацій попередньої акредитаційної експертизи ДНУ розробило освітньо-професійну програму за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» <http://bit.do/fKMAh> (Затверджено та надано чинності рішенням Вченої ради ДНУ від 10. 09.2020 р., пр. № 1 (редакція №2, для набору 2020/2021 н.р.), програми дисциплін обов'язкової та вибіркової компонент, що були схвалені науково-методичною радою Навчально-методичного центру післядипломної освіти та підвищення кваліфікації 07.09.2020 р. та затверджені проректором з науково-педагогічної роботи Д.Свидаренко (навчально-методичні комплекси та робочі програми розміщені у репозитарії ДНУ ОК: <http://bit.do/fKMAk>; ВК: <http://bit.do/fKMAm> ; <http://bit.do/fKMAq>). Зазначені програми, що містить інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, доступна на сайті ДНУ та роз'яснюється в період вступу на ОП, уточнюється на організаційних зборах першокурсників і конкретизується в розрізі дисциплін на першому занятті. В ДНУ силабуси не використовуються, а розробляються навчально-методичні комплекси та робочі навчальні програми дисциплін. Зазначене навчально-методичне забезпечення обмежується тільки назвами тем в дисциплінах, що в подальшому конкретизуються на лекційних заняттях. Інформація, наведена у Відомостях про самооцінювання є достовірною.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Науково-педагогічні працівники, які залучені до ОП на правах сумісництва, займають посади на кафедрах різних факультетів, де проводять наукові дослідження за тематикою кафедр. Як свідчить аналіз публікацій (у тому числі й навчальної літератури) докторів наук з державного управління Кальниша Ю.Г. та Гончарук Н.Т., канд. юр. наук Мудрієвської Л.М., доктора наук з державного управління Прокопенко Л.Л., кандидата наук з державного управління Волкової Н.В., кандидата наук з державного управління Приходько О.І., вони проводять наукові розвідки у сфері публічного управління та адміністрування (мають друковані праці, навчальні посібники тощо). Практикуються наукові публікації студентів. Приклади публікацій надано додатково на запит експертної групи. За існуючими вимогами щодо захисту кваліфікаційних робіт кожен магістрант має до дипломної роботи додати два опублікованих матеріали (статті, тези конференції тощо), що було продемонстровано наочно гарантом програми під час експертизи. Для студентів створено умови для роботи з науковою літературою в бібліотеці ДНУ, де виокремлено окремий розділ за спеціальністю 281, є е-каталоги, доступ до наукометричних баз, а також до е-підручників (Лучка Н.М.). Здобувачами підтверджено вільний доступ до наукової та іншої літератури, зокрема до публікацій викладачів, які розміщено в окремому методичному кабінеті, облаштованому для роботи з літературою, а також до матеріалів бібліотеки ДНУ. Інформація, наведена у Відомостях про самооцінювання є достовірною. Експертною групою рекомендовано інтегрувати наукові інтереси викладачів ОП у реалізації дослідницької тематики за напрямом «Публічне управління та адміністрування», залучивши до її виконання студентів цієї спеціальності.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Осучаснення змісту освіти за ОП відбувається за результатами власних наукових досліджень викладачів, аналізу практики функціонування системи публічного управління та її окремих структурних елементів, публікації наукових статей, апробації наукових розвідок на науково-практичних конференціях різного рівня, що підтвердило інтерв'ювання викладачів та додані додаткові матеріали на запит експертної групи. Зміст публікацій викладачів здебільшого відповідає змісту навчальних дисциплін. Інтерв'ювання роботодавців (Молошина О.) та випускників (Красногузкова Н., Кравченко Є.) підтвердило оновлення змісту освіти, а інтерв'ювання керівництва (Свинаренко Д.) та викладачів (Мудрівська Л.) засвідчило розгляд нових пропозицій на 2021 навчальний рік. Порівняння робочих програм та НМКД 2019 р. з 2020 р. підтвердило оновлення змістовної частини: є нові дисципліни з відмінним змістом програм (ОК 2.2 2020 «Інституції та право Європейського союзу» <http://bit.do/fKNvz>, ОК 2.7 2019 «Територіальна організація влади в Україні» <http://bit.do/fKNvT>); дисципліни, які різняться змістом програми (ОК2.2 2019 «Право в публічному управлінні» <http://bit.do/fKNLt> та ОК2.1 2020 «Правове регулювання публічного управління та адміністрування» <http://bit.do/fKNvv> відмінні повністю; ОК 1.4. 2019 «Економіка та врядування» <http://bit.do/fKNMz> та ОК2.4 2020 «Бюджети та управління фінансовими ресурсами» <http://bit.do/fKNvC> повністю відмінні, програма 2020 р. більш адаптована до сучасної сфери місцевого самоврядування; ОК 2.6 2019 «Запобігання та протидія корупційним проявам у системі публічної служби» <http://bit.do/fKNNK> та ОК 2.6 2020 «Запобігання та протидія корупції у системі публічного управління» <http://bit.do/fKNvL> попри однакову назву мають відмінний зміст); дисципліни, які частково оновлені (ОК 2.4 2019 «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека» <http://bit.do/fKNLN> та ОК 2.5 2020 «Міжнародне публічне управління, інтеграція та безпека» <http://bit.do/fKNvF> відмінні в змісті першого модулю дисциплін; ОК 2.3 2019 «Публічна служба» <http://bit.do/fKNPk> та ОК2.8 2020 «Публічна служба» <http://bit.do/fKNvU> різняться змістом 5-ої та 6-ої теми); дисципліни, зміст яких є фундаментальним і зміни не зазначені в робочій програмі (ОК 1.1 2020 «Методологія та організація наукових досліджень» <http://bit.do/fKNvs>). Експертна група виявила: ОК 2.5 2019 «Публічна комунікація і ділова мова в публічному управлінні» <http://bit.do/fKNMU> та ОК 2.3 2020 «Психологія управління» <http://bit.do/fKNvB> мають однаковий зміст і не відрізняються одна від одної. Викликає сумніви, що зміст предмету «Психологія управління» - це комунікації. В НМКД контрольні завдання даються щодо комунікацій, а орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю містить дефініції психології управління. Контрольні завдання стосуються загальної психології. Рекомендовано звернути увагу на постійне оновлення програм та на випадки зміни назв дисциплін з невідповідністю змісту назви (ОК 2.3 2020 «Психологія управління»).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ДНУ має широке співробітництво з іноземними партнерами <http://bit.do/fKMCR>. На сайті ДНУ представлена Стратегія інтернаціоналізації <http://bit.do/fKMCT>, метою якої є інтеграція ДНУ в європейський освітній простір. У цілому в ДНУ запроваджено Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу <http://bit.do/fKMCU>, забезпечується вільний доступ студентів і викладачів до таких бах даних як Scopus, WebofScience (WoS), GoogleScholar, ScienceDirect, IndexCopernicus. Тим самим у ДНУ створені необхідні умови для навчання, викладання та проведення наукових досліджень з урахуванням кращих світових і європейських стандартів. Викладачі проходять підвищення кваліфікації у зарубіжних установах, що підтверджено додатковими документами, наданими на запит експертної групи. Інформація, надана у Відомостях про самооцінювання достовірна. Інтерв'ювання керівництва ДНУ продемонструвало увагу до питань інтернаціоналізації на рівні ДНУ, зокрема в.о.ректора ДНУ (Дробахін О.О.) акцентував увагу на проведенні заходів щодо працевлаштування в ЄС, заходів з НАТО, організації низки конференцій. Вся інформація по можливостям інтернаціоналізації наведена на сайті Університету <http://bit.do/fKMC6>. Також до елементів інтернаціоналізації можна віднести роботу міжнародних центрів ДНУ, де вивчаються мови, проходять науково-комунікативні та культурні заходи <http://bit.do/fKMDa>, <http://bit.do/fKMDd>, <http://bit.do/fKMDf>, <http://bit.do/fKMDi>. Інформацію про активну участь студентів в діяльності цих центрів підтвердили викладачі іноземних мов (Алісеєнко), представники студентського самоврядування (Демченко, Таран). Втім, із здобувачами ОП не проводяться заходи активної інтернаціоналізації. Під час зустрічей, представник міжнародного відділу (Мелехов Д.А.) назвав один проект (Вища школа управління медициною м. Катовиці, Польща), де проходила стажування здобувачка. Експертною групою рекомендовано запровадити окремий напрям інтернаціоналізації для здобувачів ОП спеціальності 281 з обміну студентами і викладачами, проведення спільних наукових заходів тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Унормованість вимог щодо дотримання студентоцентрованого підходу до організації навчального процесу та реалізації принципів академічної свободи; поєднання традиційних та інтерактивних форм і методів навчання, у тому числі office 365 під час карантину, а також поєднання методів і форм навчання з вирішення практичних завдань з досвіду управлінської діяльності викладачів в сфері публічного управління та адміністрування; використовуються методів андрагогіки з акцентами на самостійне опанування навчального матеріалу та оцінювання самостійної роботи; існування е-репозитарію на сайті ДНУ, в якому розміщено навчально-методичне забезпечення з ОП; доступ до наукової літератури, зокрема до публікацій викладачів, які розміщено в окремому методичному

кабінеті, облаштованому для роботи з літературою, а також до матеріалів бібліотеки ДНУ; вимоги щодо наявності у здобувачів публікацій тез змісту магістерських досліджень; оновлення ОП та ОК.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкими сторонами навчання і викладання за освітньою програмою є: низький рівень академічної мобільності здобувачів ОП; відсутність інтеграції наукових інтересів викладачів ОП у реалізації дослідницької тематики за напрямом «Публічне управління та адміністрування», залучивши до її виконання студентів цієї ОП; відсутності заходів інтернаціоналізації для здобувачів ОП; недостатній моніторинг за постійним оновленням програм ОК і ВК та наявність факту зміни назви дисципліни з невідповідністю змісту назві (ОК 2.3 2020 «Психологія управління»). Рекомендовано сприяти: інтегруванню наукових інтересів викладачів ОП у реалізації дослідницької тематики за напрямом «Публічне управління та адміністрування», залучивши до її виконання студентів цієї спеціальності; посиленню моніторингу за оновленням змісту програм; запровадженню окремого напрямку інтернаціоналізації для здобувачів ОП спеціальності 281 з обміну студентами і викладачами, проведення спільних наукових заходів тощо.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Враховуючи узгодженість за критеріями 4.2, 4.3 та певну узгодженість за критеріями 4.1 (є поодинокі випадки академічної мобільності та відсутня постійна система робота в цьому напрямі); 4.4 (є одиничний випадок недосконалого моніторингу змісту програми); 4.5 (є поодинокі випадки інтернаціоналізації та відсутня система), керуючись принципом урахування контексту та підходом орієнтованим на удосконалення, освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 4 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Інформація, наведена у Відомостях про самооцінювання щодо наявності Положень, які регулюють форми контрольних заходів та оцінювання здобувачів вищої освіти достовірна. Аналіз Положень, Робочих програм, НМКД показав наявність контрольних заходів та критеріїв оцінювання. Широкий перелік видів поточних контролів, зазначених в робочих програмах та НМКД, варіанти оцінювання самостійної роботи дозволяють студенту можливості досягнення результатів навчання за окремими компонентами. Під час карантину поточні та підсумкові контролі проводились он-лайн через систему office 365. Експертна група наочно пересвідчилась в цьому під час експертизи (продемонстровано е-кабінети студентів та викладачів). Інтерв'ювання студентів та випускників підтвердило зрозумілість контрольних заходів та коректного ставлення до студентів тощо (Гордєєва М., Красногускова Н.). Робочі програми та НМКД заздалегідь розміщено на сайті. Інтерв'ювання гаранта, викладачів, студентів, завідувачки навчального відділу, завідувачки навчально-методичного відділу показало, що інформацію про контрольні заходи та критерії оцінювання викладачі надають на першому занятті, а також розміщують в office 365. Дана інформація отримана експертною групою на запит, а також наочно продемонстрована і підтверджена через демонстрацію кабінетів студентів і викладачів в office 365 під час експертизи. Підсумкові контрольні заходи висвітлюються заздалегідь у розкладі занять, який розміщується на інформаційній дошці, і в індивідуальних навчальних планах студентів (фактично графік навчання та виконання контрольних заходів). Наявність таких планів підтверджена під час інтерв'ю студентами (Ткаченко), представниками студентського самоврядування (Демченко), завідувачками навчального і навчально-методичного відділу (Верба, Дворецька). Втім, не практикується розміщувати розклад на сайті, що зменшує можливості он-лайн інформування студентів та викладачів.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації здобувачів відповідають вимогам стандарту вищої освіти. В робочих програмах та НМКД представлено поточні і підсумкові контролі. У відповідності до стандарту атестація здійснюється у формі публічного

захисту кваліфікаційної роботи та єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю в установленому порядку. Інформація, наведена у Відомостях про самооцінювання, щодо наявності Положень, які регулюють контрольні заходи та атестацію здобувачів вищої освіти є достовірною. Експертна група наочно пересвідчилася у наявності дипломних робіт попереднього року випуску та дотриманні внутрішніх вимог до даного виду контролю.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Інформація у Відомостях про самооцінювання щодо Положень, в яких висвітлено контрольні заходи, запобігання конфлікту інтересів та корупційних дій є достовірною. Положення про порядок врегулювання конфліктних ситуацій знаходиться в стані обговорення <http://bit.do/fKYgS>. У робочих програмах ОК <http://bit.do/fKL4X> зазначено поточні та підсумкові форми контрольних заходів і оцінювання самостійної роботи. Поточні контролю мають широкий спектр і варіюються відповідно до вибору викладача. Найбільш застосовними є контрольні опитування на практичних заняттях та виконання контрольних робіт за темами самостійної роботи (ОК1.1 «Методологія та організація наукових досліджень», «Інституції та право європейського союзу», ОК2.1 «Правове регулювання публічного управління та адміністрування», ОК2.4 «Бюджети та управління фінансовими ресурсами», ОК2.8 «Публічна служба»). Також визначаються такі види поточного контролю як: теоретичні завдання, презентації тем (ОК2.3 «Психологія управління»); експрес-контроль на лекціях, аналітична робота, ділова гра, задачі (ОК2.5 «Міжнародне публічне управління, інтеграція та безпека», ОК2.6 «Запобігання та протидія корупції у системі публічного управління»); виступи, дискусії, доповіді ОК2.7 «Територіальна організація влади в Україні»). У робочих програмах визначаються критерії оцінювання та розподіляються за кількістю балів. Втім, в більшості програм є узагальнена кількість балів, без деталізації. Тільки в деяких програмах є деталізація, але не системна, зокрема: розподілення кількості балів за практичними заняттями (ОК2.3 «Психологія управління»); деталізація по балах видів поточного контролю але без розподілення по практичних/семінарських (ОК1.1 «Міжнародне публічне управління, інтеграція та безпека», ОК2.6 «Запобігання та протидія корупції у системі публічного управління»). Контроль самостійної роботи: домашня контрольна робота; творча контрольна робота; підготовка до індивідуальних занять з викладачем тощо, - не має критеріїв оцінки і деталізації по балах у заявлених НМКД. Це ускладнює розуміння які види робіт має виконати студент, на які заняття і яким чином у підсумку з'являються бали заявлені в робочій програмі, що є причиною невдоволеності студентів оцінкою та системою оцінювання викладача, про що було заявлено експертній групі під час інтерв'ювання. Втім, звернень до органів студентського самоврядування з даного приводу не було. Представниками студентського самоврядування (Демченко) підтверджено існування чітких правил і процедури оскарження рішення викладача і повторного проходження контрольних заходів та засвідчено існування подібних випадків серед студентів даної ОП у попередні роки і вирішення цього питання за допомогою органів студентського самоврядування. Об'єктивність екзаменаторів також забезпечується моніторингом якості освіти через анкетування. Наявність анкетування підтверджена додатковими документами, наданим на запит експертної групи, а також продемонстровані під час експертизи.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Інформація, наведена в Відомостях про самооцінювання щодо Положень, які регулюють культуру академічної доброчесності, а також про наявну в ДНУ систему контролю за плагіатом, запозиченням тощо є достовірною. В ДНУ впроваджена загальна культура академічної доброчесності. Для перевірки на антиплагіат укладено договори з ТОВ «Антиплагіат» (№07-11/2018 від 07.11.2018 р.), ТОВ «Плагіат» (ліцензійний договір № UKR-05 від 21.06.2019 р.), ФОП (договір № 04/01/19 про права використання комп'ютерної програми від 21.06.2019 р.). Експертна група пересвідчилася у наявності договорів через отримання копій на додатковий запит, а також через наявну демонстрацію договорів під час експертизи. Дані програми застосовуються для перевірки на антиплагіат дисертаційних робіт та статей у наукових фахових виданнях. Дипломні роботи здобувачів даної ОП перевіряються на антиплагіат програмами, розміщеними у вільному доступі в Інтернет. Свідченням тому є надані додаткові документи на запит експертної групи. Результати перевірки були продемонстровані також під час експертизи. Експертна група пересвідчилася в тому, що кожна дипломна робота перевіряється на антиплагіат комп'ютерними програмами. Було продемонстровано результати перевірки. Також проводить перевірку кожен науковий керівник, про що засвідчує в дипломній роботі. Інтерв'ювання студентів продемонструвало обізнаність з приводу академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Унормовано систему контрольних заходів та оцінки на рівні ДНУ; визначено критерії оцінки та види контрольних заходів; широкий спектр поточних контрольних заходів та перевірки самостійної роботи, відповідно до вибору викладача; форми атестації здобувачів ОП відповідають стандарту вищої освіти; використовується office 365 для проведення контрольних заходів під час карантину та карантинних обмежень; наявні індивідуальні навчальні плани студентів, в яких зазначено графік і дати контрольних заходів; використовуються комп'ютерні програми по антиплагиату при підготовці дипломних робіт; визначена відповідальність викладачів, наукових керівників за наявність плагиату у роботах студентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Відсутність деталізації критеріїв оцінки при проведенні поточного контролю за видами робіт та навчальних занять в робочих програмах та НМКД; недостатньо чітко прописана система зміни оцінки при проведенні контрольних заходів (поточних у тому числі) в робочих програмах та НМКД; відсутність розкладу контрольних заходів на сайті інституту. Рекомендовано: деталізувати критерії оцінки при проведенні поточного контролю за видами робіт та навчальних занять; деталізувати можливості повторного проходження контрольних заходів (особливо для поточного контролю) і систему оскарження результатів контрольних заходів в робочих програмах і НМКД; розмішувати розклади та графіки контрольних заходів на сайті ДНУ для підвищення обізнаності студентів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Враховуючи узгодженість за підкритеріями 5.1 (використання широкого спектру методів підсумкового та поточного контролю, чіткість критеріїв оцінювання), 5.2 (відповідність форм атестації стандарту вищої освіти), 5.4 (забезпечення академічної доброчесності, відповідальності за неї) та загальну узгодженість за критерієм 5.3 (забезпечення об'єктивності екзаменаторів в процесі унормування), керуючись підходом, орієнтований на вдосконалення, враховуючи принцип поваги до автономії ЗНО, освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 5 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз інформації про науково-педагогічних працівників ОП, наведених у Відомостях про самооцінювання засвідчив, що всі з них, хто залучений до викладання фахових дисциплін, мають науковий ступінь кандидата/доктора наук і викладають навчальні дисципліни у відповідності з фахом. Навчальний процес забезпечують 9 докторів/кандидатів наук: 3 доктори наук з державного управління (Кальниш Ю.Г, Гончарук Н.Т, Прокопенко Л.Л.), 2-є з них зовнішні сумісники; 1 доктор юридичних наук (Юзікова Н.С.); 2 кандидати наук з державного управління (Волкова Н.В., Приходько О.М.), 1 кандидат юридичних наук і філософських наук (Мудрієвська Л.М.); 1 кандидат психологічних наук (Ткаченко Н.В.); 1 кандидат філологічних наук (Алісеєнко О.М.). Аналіз змісту наукових публікацій та змісту ОК засвідчив існування певної відповідності: повна відповідність наукових інтересів та змісту освітньої компоненти – Кальниш Ю.Г. (Методологія та організація наукових досліджень), Волкова Н.В. (Бюджети та управління фінансами), Гончарук Н.Т. (Публічна служба); часткова відповідність – Мудрієвська Л.М. (Правове регулювання публічного управління та адміністрування), Приходько О.М. (Територіальна організація влади в Україні), Ткаченко Н.В. (Психологія управління), Юзікова Н.С. (Запобігання та протидія корупції у системі публічного управління). У Відомостях щодо самооцінювання не зазначено наукові публікації Прокопенко Л.А. (Міжнародне публічне управління, інтеграція та безпека) та Кальниш Ю.Г. (Інституції та право Європейського Союзу). Втім, використання ЕГ відкритих бібліотечних ресурсів дозволило встановити відповідність змісту наукових публікацій змісту ОК: Прокопенко Л.Л. щодо інституційних основ співробітництва <http://bit.do/fKYjh>, його розвитку <http://bit.do/fKYjj>, реформування місцевого самоуправління в країнах ЄС <http://bit.do/fKYjk>; Кальниша Ю.Г. в контексті інституту державної служби <http://bit.do/fKYjn> та політичного дефолту <http://bit.do/fKYjq>. Наявна академічна активність викладачів в зарубіжних наукових виданнях. Інтерв'ювання викладачів продемонструвало спрямованість на розробку авторських програм, які ґрунтуються на наукових дослідженнях та практичному досвіді роботи в органах виконавчої влади різних рівнів (Гончарук Н.Т., Кальниш Ю.Г., Грабильникова О.А.). Інтерв'ювання керівництва ДНУ засвідчило: попри загальний підхід щодо запровадження в навчальну діяльність концептуальних результатів інноваційних розробок, для даної спеціальності не існує спільної наукової теми (Дробахін О.О.); залучаються фахівці з різних спеціальностей і практики (Оковитий С.І.). Інтерв'ювання гаранта підтвердило, що кожен викладач з даної спеціальності запроваджує свої власні наукові

розробки. Це сприяє досягненню результатів ОП. Втім, програму покращило б запровадження єдиного наукового дослідження для ОП і надало б їй можливість посісти певне місце в загальноуніверситетському рейтингу, який складається відповідно до інновації, здобуті в наукових темах (інтерв'ювання в.о. ректора Дробахіна О.О.)

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Інформація, наведена в Відомостях про самооцінювання, щодо конкурсного добору викладачів, наявності відповідних Положень та процедур є достовірною. Застосовується Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ДНУ <http://bit.do/fKYj6>. Інтерв'ювання гаранта, викладачів та представника відділу кадрів (Коновал Т.С.) підтвердило дотримання процедур конкурсного відбору, зокрема: в основу добору береться професійна та академічна кваліфікація викладачів; академічний і практичний управлінський досвід викладачів; відповідність ліцензійним вимогам. Рівень професіоналізму підтверджується якісним складом науково-педагогічних працівників, які реалізують освітню програму.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці залучені до організації освітнього процесу на етапі обговорення, рецензування та визначення особливостей ОП. Відкритість і прозорість даного процесу забезпечується висвітленням змісту анкет для роботодавців на сайті ДНУ <http://bit.do/fKL5b>. Роботодавці надають пропозиції щодо включення дисциплін в ОП, а також щодо подальшого розвитку ОП, її удосконалення. Це підтвердило інтерв'ювання представника роботодавців (Молошина О.); роботодавці вносять пропозиції з огляду на потребу в кадрах для об'єднаних територіальних громад. Також інтерв'ю підтвердило вплив роботодавців на процеси залучення абітурієнтів. Інтерв'ювання представника приймальної комісії (Дергачов М.П.) продемонструвало, що зменшення кількості абітурієнтів пов'язано з тим, що не отримали замовлення від НАДС. Це підтвердив в.о. директора навчально-методичного центру післядипломної освіти та підвищення кваліфікації (Клочко В.О.). До цього, протягом багатьох років отримували подібні замовлення на підготовку державних службовців та осіб, прирівняних до державних службовців. Дана освітня програма має перспективи для продовження отримання замовлення від НАДС. Зауваження попередньої акредитаційної експертизи в цьому аспекті враховано.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Експертна група з'ясувала, що відбулись зміни з періоду попередньої експертизи: роботодавці, які були залучені до проведення аудиторних занять і мали відповідний науковий ступінь не залучаються на теперішній час. Це підтвердило інтерв'ювання представника роботодавців (Молошина О.). В якості фахівців-практиків зазначаються викладачі, доктори наук, які мали досвід практичної роботи в органах влади (Гончарук Н.Т., Кальниш Ю.Г.). Цікавість їх досвіду зазначили студенти під час інтерв'ювання. Вони зазначили, що практичний досвід розглядався під час практичних занять та як приклади під час лекційних занять (Одинцова, Ткаченко). Також це підтвердили випускники (Кравченко, Красногускова). Враховуючи, що існує тільки заочна форма навчання, то залучення роботодавців до освітнього процесу не здійснюється. Втім, студенти та випускники виявили бажання мати такі форми аудиторних занять. Інтерв'ювання представника роботодавців (Молошина О.) показало можливість роботодавців для залучення до аудиторних занять, зокрема: наявність наукового ступеня кандидата наук з державного управління; досвід організації короткострокового навчання представників місцевих органів самоврядування; досвід проведення лекційних, практичних та тренінгових занять тощо. Окрім того, є можливість проведення таких занять спільно зі здобувачами ОП. Враховуючи наявні можливості роботодавців є перспектива залучення їх до проведення аудиторних занять як запрошених фахівців тощо.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Інформація щодо наявності Положення, що регулює процес підвищення кваліфікації викладачів, наведена у Відомостях про самооцінювання є достовірною. Експертна група пересвідчилась в правдивості інформації про професійне зростання шляхом аналізу Відомостей про самооцінювання, додаткових документів (фотокопії сертифікатів тощо), наданих на запит експертної групи, демонстрації документів під час акредитації підтвердилась інформація щодо уваги ДНУ до професійного розвитку викладачів. Через власні програми відбувається підготовка викладачів в контексті володіння методами викладання. Експертна група отримала підтвердження про проходження підвищення кваліфікації внутрішнє, зокрема у Навчально-методичному центрі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації: «Сучасні інформаційні технології у освітньому процесі вищої школи» (Мудрієвська Л., Волкова Н., Приходько О.); «Педагогіка вищої школи» (Приходько О.); «Переклад та лінгвістика для іноземців» (Алісеєнко О.). Підвищення кваліфікації в інших закладах освіти: Університет митної справи та фінансів (Гончарук

Н., Мудрієвська Л., Кльниш Ю.Г.); Панєвропейський університет (Мудрієвська Л.); Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет» (Волокова Н.); Запорізький національний технічний університет (Приходько О.). В зарубіжних закладах освіти: Малопольська школа публічного адміністрування (Приходько О., проблеми децентралізації); Варненський відкритий університет, Болгарія (Приходько О, публічний менеджмент та адміністрування). У відкритих ресурсах: «Прометеус» (Приходько О., гендерно орієнтовне бюджетування для розвитку громад). Проходження тренінгів в межах проєктів: Координаційні проєкти ОБСЄ (Мудрієвська Л., загальна теорія права та методики викладання); DANS (Гончарук Н, публічне адміністрування та менеджмент); Міжнародної громадської організації «Універсальна екзаменаційна мережа» (Мудрієвська Л., основи тестології та розробки тестових завдань»). Підтверджено, що заклад освіти сприяє професійному зростанню викладачів.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Розвиток викладацької майстерності заклад вищої освіти стимулює через підвищення кваліфікації викладачів у власному у Навчально-методичному центрі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації. Це підтверджено додатковими документами, наданими на запит експертної групи, зокрема копіями сертифікатів, свідоцтва. Розвитку викладацької майстерності сприяють опитування студентів, на підставі яких будується рейтинг викладачів, зазначено під час інтерв'ювання керівництва (проректор з науково-педагогічної роботи ДНУ Свинаренко Д.М.). Результати розглядає Бюро з якості освіти, пропозиції подаються на розгляд Ради з якості освіти. Дану інформацію підтвердили представники студентського самоврядування. Бланки опитування та протоколи засідань було продемонстровано під час проведення експертизи. Система матеріального стимулювання відсутня. Існують моральні заохочення через подяки, грамоти тощо. Про це наголошувалось під час попередньої акредитаційної експертизи. Інформація у Відомостях про самооцінювання щодо наявності Положень, які регулюють стимулювання викладацької майстерності – достовірна. Всі положення висвітлено на сайті ДНУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Професійна кваліфікація та академічна активність викладачів відповідає змісту освітніх компонент; академічна активність викладачів в загальній більшості підтверджує відповідність змісту освітніх компонент; зміст освітніх компонент відображає наукові інтереси викладачів; наявність викладачів з практичним досвідом роботи в органах влади; наявність роботодавців, які проводять навчання діючих посадових осіб органів місцевого самоврядування і можуть залучати студентів заочної форми навчання до даних видів занять; наявність власної бази для організації підвищення викладацької майстерності; наявність моральних стимулів розвитку викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Відсутність загальної наукової теми з проблематики публічного управління та адміністрування для спеціальності 281; відсутність системи залучення сторонніх фахівців-практиків, експертів до аудиторних занять, обговорень, дискусій та інших форм, зазначених в робочих програмах викладачів; не використовуються наявні ресурси роботодавців для залучення до аудиторних занять. Рекомендовано: запровадити єдине наукове дослідження для спеціальності 281; залучати фахівців-практиків, експертів тощо до аудиторних занять та інших форм навчання; використовувати наявні ресурси роботодавців для залучення їх для проведення спільних занять, участі короткотермінових тренінгах на базі роботодавців.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП має значний рівень відповідності за якісними характеристиками у підкритеріях 6.1, 6.2, 6.3., 6.5, 6.6 та часткову невідповідність за критерієм 6.4. Враховуючи голістичний підхід в оцінюванні та керуючись підходом, орієнтованим на вдосконалення, ОП загалом відповідає критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час проведення експертизи, огляду матеріально-технічної бази підтверджено, що ДНУ ім. О. Гончара створено потужну матеріально-технічну базу, яка дозволяє в повному обсязі організувати навчальний та позанавчальний процес студентів. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення є достатніми та сприяє досягненню цілей і програмних результатів навчання на ОП Публічне управління та адміністрування. Навчальні аудиторії оснащені демонстраційним обладнанням, лекційні – мультимедійним обладнанням; лабораторії – необхідним устаткуванням комп'ютери; система відеоконференцзв'язку; мобільний комплекс озвучення; інтерактивна дошка; проектори). Наявні навчальні приміщення, комп'ютерні класи, Палац спорту, бібліотека з читальною залом та окрема аудиторія –бібліотека для студентів ОП «Публічне управління та устаткування» гуртожиток та актовий зал. Здобувачі вищої освіти в достатній мірі забезпечені навчально-методичною літературою по всіх дисциплінах ОП. Примірники бібліотечного наукового фонду можна знайти в самій бібліотеці, в електронному каталозі та в репозиторії та. Бібліотека надає користувачам безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science). Бібліотечний фонд поповнюється друкованими та електронними виданнями за рахунок власних фінансових коштів, за рахунок благодійних фондів, авторів та користувачів, що підтверджено під час інтерв'ювання заступника директора бібліотеки (Лучка Л.М.). Також є окремий методичний кабінет для занять магістрів, де представлені навчально-методична література, що продемонстровано під час відеоогляду. Проводяться ремонтні роботи в деяких аудиторіях. Всі випускові кваліфікаційні роботи студентів проходять перевірку за системою антиплагіат і зберігаються окремо, що було продемонстровано під час відеоогляду матеріально-технічної бази. Все перелічене матеріально-технічне та інформаційне забезпечення є достатнім та сприяє досягненню цілей і програмних результатів навчання. Матеріально-технічна база налічує значну кількість програмних продуктів, які дають змогу максимально наблизити навчальний процес до практичної роботи у сфері публічного управління. Матеріально-технічна база налічує значну кількість програмних продуктів, (office 365 та ліцензовані програми антиплагіату) які дають змогу максимально наблизити навчальний процес до практичної роботи у сфері публічного управління. Студенти ОП “Публічне управління та адміністрування” мають доступ до дидактичних матеріалів, інтерактивних конспектів з фахових дисциплін.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час проведення експертизи, в ході зустрічей було отримано інформацію та докази від здобувачів вищої освіти та представників студентського самоврядування, академічного персоналу, адміністративного персоналу, що ДНУ ім. О. Гончара забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП «Публічне управління та адміністрування». Студенти та НПП використовують наявну літературу для підготовки до лекційних, практичних та семінарських занять в межах освітньої програми. В корпусах ЗВО є безкоштовний бездротовий доступ до мережі Інтернет. Здобувачі та викладачі мають вільний доступ до репозиторію та електронного каталогу наукової бібліотеки ДНУ ім. О. Гончара.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Для студентів в ДНУ ім. О. Гончара створені всі умови для безпечного та комфортного навчання на цій ОП. Під час прийняття рішень, щодо удосконалення організації освітнього процесу, керівництвом ЗВО враховуються потреби та інтереси здобувачів вищої освіти. Для забезпечення активного способу життя студентів та створення безпечного середовища для життя та здоров'я в закладі функціонує Палац Спорту. В ДНУ ім. О. Гончара функціонує факультет Медичних технологій та реабілітації у разі необхідності студенти можуть звернутися за першою медичною допомогою до студентів цього структурного підрозділу, який знаходиться на першому поверсі навчального корпусу, де на четвертому поверсі відбувається навчання здобувачів ОП “Публічне управління та адміністрування”. В структурних підрозділах ЗВО наявні медичні аптечки та для відповідальних осіб проведено лекцію-інструктаж по невідкладній первинній медичній допомозі. В університеті діє Служба охорони праці. Студенти приймають участь в реалізації проекту з популяризації здорового способу життя «Healthy Challenge 2020». Завдання проекту стосуються фізичної активності, раціонального харчування, репродуктивного та психічного здоров'я, а також профілактики COVID-19. Студентське самоврядування (студентська рада), психологічна служба ДНУ ім. О. Гончара, а також Студентське містечко ДНУ ім. О. Гончара, які здійснюють захист прав та інтересів здобувачів вищої освіти, допомагають вирішувати їх соціальні проблеми, створюють умови для покращення їх матеріального становища, забезпечують активну підтримку здобувачів у питаннях поселення в гуртожиток, допомагають в оформленні різного роду документів, допомагають в соціальній адаптації тощо.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Для студентів ОП «Публічне управління та адміністрування» ДНУ ім. О. Гончара забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти через Навчально-методичний центр післядипломної освіти та підвищення кваліфікації (оформлення довідок, надання роз'яснень стосовно навчального процесу, допомога у вирішенні організаційних питань), студентську раду, психологічну службу (розташована у корпусі №4). В структурі психологічної служби створено центр волонтерства, який має окремі кабінети. Також передбачена тренінгова зала для проведення семінарів, центр соціальних ініціатив та тренінгів для студентів. В університеті реалізовано загальноуніверситетський проект «Психологічний супровід особистісного та професійного зростання майбутніх фахівців під час навчання в університеті», метою якого є створення в межах університетського середовища максимально сприятливих умов для особистісно-професійного розвитку і навчання студентів як майбутніх фахівців. Студенти можуть отримати індивідуальні консультації та онлайн консультації від психологів, які активно проводились під час карантину. Під час відеоогляду матеріально-технічної бази, та в результаті огляду фотоінформації, яка була продемонстрована під час акредитаційної експертизи, а також надана додатково закладом вищої освіти, експертна група пересвідчилась, що психологічна служба має приміщення для роботи. Інтерв'ювання представника психологічної служби (Лазаренко В.) засвідчило наявність консультацій, тренінгів, проведення діагностики, майстер класів. Наголошено, що найбільшим запитом від студентів є психологічна підтримка. Втім, здобувачі ОП спеціальності 281 з даними запитами не звертались. Інтерв'ювання представників студентського самоврядування підтвердило інформацію про наявну систему соціальної підтримки студентів, що унормовано в Положенні про порядок надання матеріальної допомоги та заохочення осіб, які навчаються у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара <http://bit.do/fKPdd>. Було засвідчено (Таран О.), що надається матеріальна допомога. В ДНУ створено належні умови для організації дозвілля і відпочинку студентів: працює буфет та їдальня, діє спортивний комплекс «Палац Спорту», басейн та 2 комп'ютерних класи обладнані за підтримки міжнародної програми Європейського Союзу Tempus 4. Наявність студентського самоврядування дає змогу студентам адаптуватися в закладі, отримувати допомогу та підтримку, брати участь в позанавчальних заходах. Інтерв'ювання представників студентського самоврядування засвідчило дану інформацію. Інформування студентів відбувається через старост, інформаційні дошки, офіційну сторінку Університету. Під час зустрічі зі здобувачами за ОП було з'ясовано, що вони обізнані з існуванням таких служб в ЗВО, проте звертатись по допомогу не мали потреби.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час проведення дистанційної акредитаційної експертизи експертною групою було з'ясовано, що наразі студентів з особливими потребами за ОП «Публічне управління та адміністрування» не має. Натомість для забезпечення комфортного навчання таких студентів створені всі необхідні умови. Заклад врахував рекомендації попередньої акредитаційної групи та створив необхідні умови, а саме в корпусі №4, для навчання студентів з особливими потребами (порушення зору, слуху, функцій опорно-рухового апарату). Лекційні аудиторії облаштовані на 1 поверсі, під'їзд до університету облаштовано пандуси, встановлено широкі двері для можливості проїзду інвалідного візку. Студенти факультету Медичних технологій діагностики та реабілітації співпрацюють зі студентами з особливими потребами, проводять фізичні вправи, надають медичну та психологічну допомогу. В корпусі №1 передбачена «Кнопка для виклику персоналу» для надання необхідної допомоги, поручні, у туалетах на першому поверсі встановлені розширені кабінки. Для здобувачів вищої освіти створені всі умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В університеті починають проводити онлайн опитування студентів (наразі були опитування виключно в паперовій формі) щодо якості викладання навчального матеріалу, розповсюдження корупції та кваліфікації НПП. Після особистої зустрічі зі студентами та адміністративним персоналом, експертна група переконалась, що випадків корупції не траплялося, студенти задоволені якістю викладання навчального матеріалу НПП та отримують достатній обсяг необхідного матеріалу для навчання. В університеті діє «телефон довіри» та скринька довіри. В ході зустрічей з академічним персоналом, здобувачами вищої освіти, представниками органів студентського самоврядування з'ясовано, під час реалізації ОП не зафіксовані випадки конфліктних ситуацій (сексуальних домагань, дискримінацій та/або корупції тощо). В задіяна Антикорупційна програма, заходи якої передбачають періодичну оцінку корупційних ризиків та введення антикорупційних стандартів і процедур у діяльності університету. Розроблено план заходів щодо запобігання та виявлення корупції в університеті на 2020 рік. На сайті університету розміщено Загальні правила запобігання корупції, порядок дій у разі вимагання неправомірної вигоди або надходження пропозиції неправомірної вигоди. Інтерв'ювання представників студентського самоврядування (Демченко Є.) продемонструвало наявність системи вирішення конфліктних ситуацій. За ОП «Публічне управління та адміністрування» конфліктні ситуації виникають рідко. Як приклад було наведено ситуацію попередніх років, коли втручання студентського самоврядування дало можливість здобувачеві здати заборгованості і закінчити навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

В університеті створені всі умови для комфортного та безпечного навчання студентів. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення є достатнім для реалізації цілей та програмних результатів навчання за даною ОП. Студенти з особливими освітніми потребами мають змогу також отримувати всі необхідні знання в повному обсязі. Високий рівень забезпеченості комп'ютерними класами, мультимедійними засобами допомагає студентам розвиватися та поглиблювати свої теоретичні знання вже на практиці. Також підтверджено безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до бібліотечного фонду та психологічної служби. В окремих аудиторіях корпусу №4, де переважно здійснюється освітній процес за ОП, проводяться ремонтні роботи. У ЗВО реалізується загальноуніверситетський проект «Психологічний супровід особистісного та професійного зростання майбутніх фахівців під час навчання в університеті».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкою стороною є залучення до студентського самоврядування здобувачів ОП «Публічне управління та адміністрування». Враховуючи, що це заочна форма навчання і навчаються дорослі, може бути залучення саме до процесів забезпечення та покращення якості освіти, розвитку процесів інформування. Експертна група рекомендує розглянути питання щодо залучення здобувачів освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» до студентського самоврядування в аспекті участі в процесах забезпечення якості освіти, набуття соціальних та психологічних навичок в центрах і службах ДНУ та запобігання конфліктних ситуацій.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ДНУ ім. О.Гончара в цілому має достатнє матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення, є велика кількість комп'ютерної техніки та програмних продуктів. Створені органи запобігання та вирішення конфліктів інтересів В цілому освітнє середовище і наявна матеріально-технічна база є достатньою для реалізації цілей та програмних результатів навчання, сприяють організації і реалізації освітньо-наукового процесу за ОП «Публічне управління та адміністрування» відповідає вимогам Критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ДНУ в наслідок членства в освітньо-наукового об'єднання «Дніпровський консорціум університетів» <http://bit.do/fKNUM>, визначальними цілями якого є підвищення якості вищої освіти, посилення фундаментальної складової навчання, покращення співпраці закладів вищої освіти, наукових установ, підприємств та громадських організацій, акумулюються досягнення ЗВО області щодо функціонування внутрішніх систем забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності (ВСЗЯВОіОД). У зв'язку з цим ВСЗЯВОіОД ДНУ отримала за останній період подальшого розвитку, тому числі й як наслідок впровадження рекомендацій експертної групи попередньої акредитації. Прийнято Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ДНУ (введено в дію наказом від 10.02.2020 р. № 39) <http://bit.do/fKNUQ>, де стратегічну мету визначено в контексті збереження та ефективного розвитку класичної університетської освіти. Система якості має чотири організаційних рівня із визначенням функцій кожного рівня. Організаційно всі рівні передбачають обов'язкове членство здобувачів і представників органів студентського самоврядування. Положенням визначаються необхідні процедури забезпечення якості вищої освіти (зокрема: перегляд ОП; якість освітньої діяльності; оцінювання здобувачів, НПП та оприлюднення його результатів; система запобігання та виявлення академічного плагіату; публічності діяльності), організація оцінювання стейкхолдерами якості освітньої діяльності, ОП та якості підготовки, унормована структура і зміст анкет оцінювання. Запроваджено Положення «Порядок розроблення, моніторингу, періодичного перегляду та закриття освітніх програм (Наказ в.о. ректора від 07.10.2020, №221 <http://bit.do/fKNUX>) як складова складова ВСЗЯВОіОД. Цим положенням визначено, що включення здобувачів і роботодавців до проектної групи носить рекомендаційний характер (п.2.2 Положення). Моніторинг і періодичний перегляд відбувається за їх участі. Зазначені процедури впроваджуються в освітню діяльність ДНУ. Прийняття Стандарту магістерської підготовки за спеціальністю 281 обумовило розробку і затвердження нової редакції ОПП, запровадженої рішенням Вченої ради ДНУ від 10.09.2020 пр. №1 для набору 2020/2021н.р.) відповідно процедурам, визначеним зазначеними положеннями. Стейкхолдери і студенти не були включені до складу розробників

програми. На зустрічах із роботодавцями та здобувачами засвідчено їх консультативна участь у формування нової редакції ОП. Рецензії-відгуки, представлені роботодавцями (Савченко-Сватко О.М., Дніпропетровська обласна рада, заст. керуючого справами – начальник відділу з питань кадрового менеджменту та служби в органах місцевого самоврядування виконавчого апарату; Молошна О.Л., виконавчий директор Дніпропетровського регіонального відділення Всеукраїнської асоціації місцевого самоврядування) та здобувачем вищої освіти Одинцовою І.М. (староста групи ЦД-19м-13, Адвокатське об'єднання «Одинцов і партнери») носять позитивний характер, підкреслюючи актуальність і сучасність змісту ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У ДНУ системно забезпечено проведення опитування студентів щодо якості навчання і перегляду ОП та інших процедур: визначені форми анкет, встановлена ієрархічна система аналізу результатів анкетування та функції і учасники кожного рівня, визначений алгоритм впливу за результатами анкетування тощо. На засіданні Ради із забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності ДНУ за участю студентів (протокол № 1 від 19.02.2020 р.) проаналізовано результати анкетування випускників магістратури ДНУ 2019 – 2020 навч. року, які були враховані при розробці нової редакції ОП. На зустрічах із представниками студентського самоврядування (зокрема інтерв'ю Демченко Є.) та студентами ОП (Гуртова К., Одинцова І., Котельнікова, Прохоренко, Шишацька) і випускниками (Кравченко Є.С.) з'ясовано, що студенти мають можливість відкрито висловлювати свої пропозиції щодо переліку та змісту дисциплін, що враховується (наприклад: щодо змісту дисциплін – корегується їх зміст, уточнюються (корегується) зміст семінарських (практичних) занять щодо вирішення актуальних задач і проблем). Побажання щодо вивчення іноземної мови може бути реалізоване використанням відповідної структури ДНУ. Слід зазначити, що інші, відмінні від анкетування, форми залучення студентів заочників не знаходять у них підтримки. Актуальним є залучення здобувачів до удосконалення змісту програмних цілей та результатів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час зустрічі із роботодавцями (виконавчим директором Дніпропетровського регіонального відділення Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування (Асоціація міст України) Молошною О.Л. засвідчено, що роботодавці (вона сама і представники виконавчого апарату Дніпропетровської обласної ради) приймали консультативну участь у розробці нової редакції ОП. Разом з тим, до складу розробників ОП вони не включені. Відгуки-рецензії, надані зовнішніми стейкхолдерами: заступником керуючого справами – начальником відділу з питань кадрового менеджменту та служби в органах місцевого самоврядування виконавчого апарату Дніпропетровської обласної ради О. Савченко-Сватко та виконавчим директором Дніпропетровського регіонального відділення Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування (Асоціація міст України) Молошною О.Л., засвідчують їх обізнаність із цілями, програмними результатами та змістом ОП. На зустрічі було підкреслено поєднання регіонального спрямування із академічним характером ОП. Кандидаткою наук з держ. управління Молошною О.Л. на зустрічі з експертами було поінформовано, що актуальність змісту ОП і, як наслідок володіння необхідними компетентностями, підтверджується тим, що в період проходження переддипломної практики були відібрані двоє студентів для працевлаштування в органах місцевого самоврядування. Експертною групою рекомендовано розширювати коло роботодавців, зацікавлених в розвитку ОП та підготовки фахівців за даною ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В ДНУ функціонує відділ зв'язків з виробництвом та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ДНУ (<http://bit.do/fKNVe>). Основними завданнями відділу є сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, моніторингу попиту і пропозицій, налагодження зв'язків ДНУ із органами публічної влади, суб'єктами публічної сфери та структурами служби зайнятості. Навчально-методичний центр післядипломної освіти та підвищення кваліфікації збирає інформацію щодо працевлаштування та кар'єрного шляху випускників для використання щодо поліпшення ОП і навчальної діяльності. На зустрічах з випускниками, студентами та керівництвом було з'ясовано, що за ОП “Публічне управління та адміністрування” практично всі працевлаштовані. Експертною групою рекомендовано розробити систему моніторингу працевлаштування та кар'єрного зростання здобувачів ОП задля подальшого їх залучення до удосконалення ОП у відповідності з тенденціями розвитку сфери публічного управління та адміністрування.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Прийняття фактично нової нормативної бази ДНУ із внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності та затвердження Стандарту спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» другого (магістерського) освітнього рівня дозволили провести процес формування нової редакції ОП та її започаткування з урахуванням недоліків в ОП та освітній діяльності, виявлених попередньо, і пропозицій щодо їх вдосконалення. Зокрема, унормовані та запроваджені процеси: розроблення, моніторингу, періодичного перегляду та закриття освітніх програм (<http://bit.do/fKNVu>); формування переліку вибіркових дисциплін і їх вибору здобувачами освіти <http://bit.do/fKNVz>; сформовані два переліки вибіркових дисциплін (університетський) і конкретно для ОП "Публічне управління та адміністрування" спеціальності 281. Апробація нової нормативної бази ДНУ із внутрішньої системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності знаходиться під контролем Ради із забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності, інших консультативно-дорадчих структур системи, адміністративних структур ДНУ та органів студентського самоврядування, що забезпечує зараз і в майбутньому своєчасне реагування на відхилення від існуючих норм і правил.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Аналіз відомостей про самооцінювання освітньої програми, нормативної бази освітньої діяльності ДНУ (у тому числі організації навчального процесу, формування переліку вибіркової компоненти, навчального плану, забезпечення досягнення програмних результатів за рахунок обов'язкових компонент, корегування структурно-логічної схеми та інших) засвідчують, що результати проходження попередньої процедури акредитації ОП "Публічне управління та адміністрування" враховані при створенні нової редакції цієї ОП, зокрема: пропозиції стейкхолдерів та здобувачів вищої освіти враховані при розробці нової ОП; програмні результати навчання уточнено з урахуванням предметної сфери та відповідно до стандартів вищої освіти; перероблено структурно-логічну схему; запроваджено стажування викладачів ОП, у тому числі зарубіжне; відбувається формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом індивідуального вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін; передбачена практична підготовка здобувачів; збільшена кількість та різноманітність дисциплін за вибором, унормована процедура їх вибору; використовуються програмно-технічні засоби для перевірки на плагіат (ТОВ «Антиплагіат» (Unicheck), ТОВ «Плагіат» та Skandy, тощо); РН відповідають стандарту вищої освіти; розроблено окремі Положення («Про порядок врегулювання конфліктних ситуацій», «Про порядок розроблення, моніторингу, періодичного перегляду та закриття освітніх програм», «Про визнання результатів навчання у неформальній освіті»); враховано регіональний аспект управління при підготовці здобувачів; в корпусі, де проводиться навчання за ОП створено умови для здобувачів з особливими потребами (приміщення, пандус); всім структурним підрозділам видано медичні аптечки, на першому поверсі корпусу (на четвертому відбувається навчання за ОП) знаходиться факультет медичних технологій, діагностики та реабілітації, де можуть надати медичну допомогу за потреби (реалізовано зауваження щодо наявності медичного пункту). Також взяті до уваги зауваження, висловлені при акредитації магістерських програм інших спеціальностей, зокрема щодо оновлення інформації на сайті та в репозитарії ДНУ для переліку дисциплін, що викладається на ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Осучаснена нормативно-правова база забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності удосконалила функціонування системи внутрішнього забезпечення якості в аспекті відповідності державним вимогам, задоволення освітніх потреб здобувачів та врахування вимог стейкхолдерів. Проведені зустрічі з керівництвом, науково-педагогічними працівниками, навчально-методичними та іншими адміністративними структурами ДНУ, здобувачами і випускниками засвідчили розуміння якості освіти як цінність і спільну відповідальність НПП, здобувачів і адміністративного персоналу. Тим самим в ДНУ розвивається ціннісно-відповідальне відношення до вищої освіти та освітнього процесу, що є проявом культури освіти та сприятливим чинником для якісного розвитку освітньої програми та освітньої діяльності.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильними сторонами визначено: додержання вимог Положень ДНУ щодо процедури розробки, моніторингу та перегляду ОП; залучення роботодавців та здобувачів до розробки та запровадження ОП; опитування студентів щодо якості ОП та внесення відповідних змін в ОП; відбір студентів роботодавцями для працевлаштування в органах місцевого самоврядування під час проходження практики; унормування внутрішньої системи якості вищої освіти; внутрішня система забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності нормативно, організаційно та суб'єктно спроможна оперативного реагувати на відхилення від норм і правил функціонування навчального процесу, на впливи зовнішнього забезпечення якості освіти. У ДНУ розвивається культура якості освіти, що є сприятливим чинником розвитку ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкими сторонами є: недосконала система моніторингу працевлаштування та кар'єрного зростання здобувачів вищої освіти за даною ОП; вузьке коло роботодавців, які можуть впливати на розвиток ОП. ЕГ рекомендувала: розробити систему моніторингу працевлаштування та кар'єрного зростання здобувачів ОП задля подальшого їх залучення до удосконалення ОП у відповідності з тенденціями розвитку сфери публічного управління та адміністрування; розширювати коло роботодавців, зацікавлених в розвитку ОП та підготовки фахівців за даною ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та освітнього процесу відповідає вимогам нормативно-правових актів. Разом із тим для подальшого підвищення якості вищої освіти за ОП, що акредитується, необхідне регулярне залучення зовнішніх стейкхолдерів із різних секторів публічної сфери для посилення змістової складової практичної підготовки. Зазначені недоліки та рекомендації, висловлені у підкритеріях, не потребують додаткових ресурсів, у тому числі й часових.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час перевірки освітньої програми “Публічне управління та адміністрування” експертній групі були надіслані (в системі) всі необхідні матеріали для підтвердження факту надання якісних освітніх послуг здобувачам вищої освіти другого освітнього ступеня магістр. На сайті ДНУ (<http://www.dnu.dp.ua/>) сформовано блок публічної інформації, в якому зокрема знаходяться нормативні документи, що регулюють освітній процес (<http://bit.do/fKPdS> та <http://bit.do/fKPdU>). Експертами з'ясовано, що правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, чітко визначені є доступними, зрозумілими та послідовно дотримуються під час реалізації ОП «Публічне управління та адміністрування», що підтвердило інтерв'ювання представників студентського самоуправління та здобувачів даної ОП. Під час бесіди з представниками адміністрації Університету, представниками допоміжних сервісних служб та НПП експерти переконалися, що адміністрація добросовісно ставиться до врегулювання прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу та намагається зробити їх якомога прозорими та доступними. На сайті оприлюднено Стратегію розвитку ДНУ ім. О.Гончара на 2019-2025 роки, а також Перспективний план розвитку ДНУ ім. О.Гончара на 2019-2025 роки (<http://bit.do/fKPdP>). Експертна група звернула увагу на розпорошеність інформації, яка розміщена на сайті, що є незручним та нераціональним для користувача при пошуку відповідної інформації та вимагає додаткового запиту та/або часу для її пошуку.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час проведення дистанційної акредитації Проект ОП “Публічне управління та адміністрування” експертною групою було встановлено, що проект ОП було оприлюднено на офіційному сайті Університету, з метою отримання зауважень та пропозицій стейкхолдерів. В ході інтерв'ю зі здобувачами (Демченко, Одинцова, Таран) було з'ясовано, що студенти брали участь в обговоренні ОП та вносили свої зміни в проект. На зустрічі з представниками роботодавців (Молошина О.) було з'ясовано, що розробники освітньої програми залучали їх до обговорення та оцінки ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ДНУ своєчасно оприлюднив на власному офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про Освітню програму «Публічне управління та адміністрування» (у Відомостях про самооцінку було зазначено коректне посилання на діючу ОП). Чітко та в достатньому обсязі для інформованості студентів, абітурієнтів та інших зацікавлених сторін описано цілі та очікувані результати навчання. В бесіді з представниками стейкхолдерів експерти переконалися, що інформація оприлюднюється в достатніх для них формах та обсягах, надходить вчасно. Проте інформація про викладачів, які викладають обов'язкові та вибіркові дисципліни розташована на різних сторінках сайту, цим самим ускладнює пошук необхідної інформації. Структурована сторінка викладача може забезпечити позитивний вплив на майбутніх абітурієнтів та на студентів закладу.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На сайті ДНУ ім. О. Гончара. прозоро та публічно висвітлено основні документи, які регулюють освітній процес на ОП «Публічне управління та адміністрування». Також на офіційному сайті та на інформаційних дошках кафедри розміщено всю необхідну інформацію щодо графіку навчального процесу та розкладу занять. Позитивною практикою Університету є чіткі й зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу як здобувачів вищої освіти, так і академічного персоналу. Викладачі та здобувачів вищої освіти обізнані про вільний доступ до необхідної інформації та перелік відповідних джерел.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

До слабких сторін слід віднести: розпорошеність інформаційних ресурсів та недостатньо зручний пошук інформації. Рекомендується додатково опублікувати дату громадських обговорень, висвітлити контактні дані, опублікувати онлайн таблицю, в якій би висвітлювались внесені пропозиції до проекту ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В ДНУ ім. О. Гончара дотримано всі вимоги щодо забезпечення прозорості та публічності діяльності. Інформація, висвітлена на сайті та забезпечена для розгляду експертній групі, оновлюється та є чинною на момент її знаходження на офіційному сайті університету. В цілому, освітній процес за ОП Публічне управління та адміністрування відповідає вимогам Критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Драгомирецька Наталія Михайлівна

Члени експертної групи

Оболенський Олексій Юрійович

Зайчик Катерина Олегівна